

Postavljanjem osobe u centar fotografija izgleda statično. Taj je dojam na ovoj fotografiji pojačan osvjetljenjem odozdo. Ako ipak želite dinamične fotografije, izbjegavajte centralni položaj.

AUTOR

Goran Matošević

GODINA

2005

ŽARIŠNA DULJINA

40mm

BRZINA

1/40s,

MJESTO

Zadar

FOTOAPARAT

Nikon D70

APERTURA

f2.8

ISO OSJETLJIVOST

ISO 1600

TAJNE PROFESIONALNIH FOTOGRAFA

Goran Matošević

Fotografski aspekti

Mnogim je ljudima kod bavljenja fotografijom najprivlačnija sama aparatura. Cijela ta precizna mehanika projektirana da odgovara našim rukama i očima; osjećamo neizmjereno zadovoljstvo pritiskom na okidač, pokretanjem mehanizma visoke preciznosti, sakupljanjem i nošenjem oko vrata sofisticiranih modela fotoaparata, ali seže li interes za fotografiju dalje od tehničkog divljenja?! Fotoaparati su, bez daljnje, od životne važnosti, njihovo poznavanje je neophodno, no nikako se ne bismo smjeli ograničavati samo na užitak okidanja i držanja fotoaparata!

Sljedeći privlačan motiv je sam proces fotografiranja: izazov između naših mogućnosti i tehnike kojom raspoložemo s jedne strane, a s druge strane objekt snimanja da bi se dobio konačan produkt koji je realizirana fotografija. Fotografski aparat je vrsta vremenskog stroja koji "zamrzne ljude, mjesto, akciju, situaciju koju želimo". Čini se da onome koji ga koristi daje slobodu dominiranja realnošću.

Vizualna struktura fotografije također je fascinantna, a kompozicija slike sastoji se od: geometrije linije i forme, balansa tonova, izreza i strukture elemenata. Sve se ovo može postići određenim svjetlom, promjenom kuta gledanja, izborom momenta okidanja, korištenjem adekvatnih objektivna i, na kraju, pažljivim radom u tamnoj komori ili za računalom.

Međutim, neki fotografiju shvaćaju kao brz, prihvatljiv i "objektivan" način registriranja realnosti koja ih je zainteresirala. U ovom slučaju cijela važnost je u značenju objekta koji se prikazuje, bilo da je to čovjek, predmet ili neki događaj. Tada je fotografija realna i postaje dokument određene situacije, a fotoaparat služi kao vizualna zabilježba.

Alternativa fotografije je da omogućava osobnu interpretaciju realnosti. To zapravo znači da fotograf može kreirati nerealne situacije (kao u reklamama) ili prenijeti samo jedan aspekt nekog događaja, izostavljajući drugi, fotografirajući iz posebnih kutova gledanja (kao u političkom novinarstvu) tako da nudi jednu verziju pripitomljene (krotke) stvarnosti.

Fotografija je snažno sredstvo uvjeravanja i propagande. Uživa slavu objektivnosti. Doživljavamo je kao realnost, no u prepredenim rukama jedna realnost može se pretvoriti u neku drugu, s potpuno drukčijim značenjem (kontekstom), zavodeći milijune gledatelja koji se limitiraju na površno vrednovanje sadržaja. Zadnji motiv zbog kojega se posvećujemo fotografiji traganje je za osobnim izražajnim sredstvom, a u ovom slučaju sadržaj je manje važan od načina i od forme na koji se prezentira.

Čudno je da se sredstvo koje je u svojoj srži objektivno, kao što je fotografija, može koristiti za izražavanje metafora i mistike, da može opisivati snove otvorenim očima potpuno neovisno o objektu tih snova. Vjerojatno smo već svi vidjeli apstraktne slike u realnim objektima, tumačeći različita značenja u vatri, oblacima, sjenama, šalicama kave itd. Između ostaloga, neki ekspresionisti uspijevaju od banalnih objekata napraviti remek-djela, temeljena na jednostavnosti tonova i detalja da bi se kreirao slikoviti ambijent velike ljepote.

Ovo su samo neke od različitih mogućnosti i različitih interesa sadržanih u fotografiji, a ni jedan aspekt nije važniji od drugih. Mnogi se, međutim, nađu zbunjeni u praktičnom fotografskom poslu i samo neki uspijevaju doći do područja profesionalne fotografije.

Vaš trenutni interes može biti vezan isključivo za tehnologiju, za umjetničke aspekte ili za vizualnu komunikaciju. Ono što je danas limitirano u jednom području interesa sutra se može razviti u neko drugo. Stoga je iznimno važno da onaj tko se počinje približavati fotografiji kao početnik zadrži mentalnu otvorenost prema svim područjima. Osim naučenih osnova fotografije, bilo bi se dobro okušati u svim aspektima, ne limitirajući se samo ne teoriju.

Kompozicija - struktura fotografije

Vizualno prezentiranje fotografije važno je koliko i tehnički dobro odrađena fotografija. Ova sposobnosti se razvija iskustvom (fotografiranjem) i učenjem (čitanjem). Kompozicijom se promatraču prezentira sadržaj fotografije na najdojmljiviji i najuvjerljiviji način. To često znači eliminirati nered i konfuziju oko predmeta koji se prezentira, osim ako nered nije željeni izražajni efekt. Taj postupak se može nazvati simplifikacija ili redukcija. Kompozicija zahtijeva od fotografa da koristi linije, prostor, oblike i boju.

Kompozicija je nešto što fotografija dijeli s crtežom, slikarstvom i općenito figurativnim umjetnostima. Osnovna razlika je u tome što kompoziciju u fotografiji čini zaustavljanje trenutka koji se manifestira pred fotografom, a ne postoji mogućnost proizvoljnog konstruiranja određenog povijesnog trenutka, kao u slikarstvu.

Klasična pravila dobre kompozicije više nisu u modi, i to s dobrim razlogom. Zapravo obeshrabruju one koji slijepo slijede standardne sheme, a zauzvrat ne nude ništa kvalitetno. Edward Weston jednom je napisao: "Držati se pravila prije snimanja prve fotografije isto je kao učiti zakon gravitacije prije nego što prohodamo". Priručnici su korisni na početku bavljenja fotografijom, kao osnovne sheme iz kojih bi se kasnije, kroz praksu, trebalo izraziti, na putu stvaranja vlastitog rukopisa. To je dugotrajan proces koji ponekad potraje i čitav život. Iskusnije oko može kritički usporediti fotografije koje po svojoj strukturi "funkcioniraju" s onima koje "ne funkcioniraju". O tome treba razgovarati s profesionalnim fotografima kao i s "običnim" ljudima.

Kad objekt snimanja dopušta, dobro je snimati različite fotografije, instinktivno, kako bi se kasnije mogli pažljivo istraživati različiti kutovi gledanja, pazeći na pojedinosti, simplifikacijom i rafiniranom upotrebom izražajnih elemenata. Nužno je "tretirati" objekt snimanja ispucavanjem velikog broja fotografija i ne predavati se dok ne iskoristite sva sredstva kojima raspolazete. U ovom se slučaju trebete više osloniti na oko nego na fotoaparat koji imate, iako postoje aparati koji ostavljaju manje operativnog prostora od drugih. Digitalni aparati ostavljaju jako puno kreativnog prostora i omogućuju brže učenje. Za kvalitetno kritičko promišljanje potrebno je određeno vrijeme da se ideje "slegnu", pa je čest slučaj da se čovjek izgubi u mogućnostima digitalne ere.

Kompozicija, kao i sadržaj fotografiranja uvelike mogu pridonijeti stilu i originalnosti fotografije. Neki fotografi imaju toliko ekscentrične, nekonvencionalne kompozicije da do bizarnosti dovode sadržaj snimanja, pa su po svom načinu postali toliko prepoznatljivi, čak i stigmatizirani (žigosani). Drugi su, pak, postali slavni po svom formalnom pristupu kompoziciji. Ni jedan od navedenih načina ne umanjuje izražajnost sadržane poruke, već je jasno diže do maksimuma, sa snagom reda koji vlada fotografijom. Dakle, kompozicija u fotografiji nije zamrznuta i statična norma. Ona varira barem koliko i kompozicija glazbenog ili književnog djela. Može biti harmonična ili atonalna, zdrava ili mučna, razborita ili odvažna i svaki sadržaj uzdići do određenog žanra i stila. Svaka scena nudi fotografu različite izbore kompozicije, pa čak i kad se radi o jednostavnom sadržaju koji zahtijeva da samo uperi fotoaparat i pritisne okidač. Izbor je uvijek u rukama fotografa...

Sadržaj - teme fotografiranja

Dobro poznavanje tehnike i fotografsko "oko" nije dovoljno ako ne postoji jasna ideja što se želi fotografirati. Motivacija za fotografiranje može biti jednostavna; objektivna registracija nečega ili nekoga kao dokumentacija. Može biti i nejasniji impuls; subjektivna fotografija, koja prenosi stanje duha, primjerice sigurnost, vjernost ili strah.

Ni jedan pisac ne uzima olovku bez jasne ideje kojom će ispuniti papir. Velika je opasnost ako fotograf "naoružan" teleobjektivom, širokokutnim objektivom, aparatom s najbržim fokusom, poznavanjem ekspozicije i kadra, ne zna što ga je inspiriralo da fotografira određen motiv te zašto neku temu snima na određeni način.

Mnogo je razloga zbog kojih se ljudi odlučuju na snimanje fotografija. Ponekad su to jednostavno zabilješke s putovanja ili uspomene s odmora, obitelj ili voljene osobe. Ovaj tip snimanja ispunjava jednu od najvažnijih socijalnih funkcija fotografije, a ta je zaustavljanje momenta naših života, što će nam poslužiti kao fragmenti uspomena u nadolazećim godinama.

Neki tipovi fotografije mnogo su zahtjevniji, primjerice pokazivanje uvjeta u kojima živi određena populacija kako bi se javnost senzibilizirala za njezine probleme. Ono što se u ovom slučaju može shvatiti kao fotodokument, u drukčijim okolnostima može se smatrati pukim voajerizmom. Ova tanka razlika ovisi izravno o tome je li promatrač doživio fotografiju informativno ili emotivno.

U reklamnoj je fotografiji iznimno važno pronaći najbolji način na koji će se isprovocirati ciljana publika. Svaki detalj u određenoj situaciji trebao bi se sagledati u kontekstu poruke koju odašilje. Da biste to uspješno riješili, trebete postaviti neka pitanja: Je li mjesto radnje prepoznatljivo ili nije? Je li odjeća moderna ili nije? Odgovaraju li odjeća i oprema stilu, načinu života i atmosferi koja se fotografijom želi poslati? Jesu li boje dovoljno izražajne? Općenito, u tom se području traži da fotografija predstavlja proizvod na najprivlačniji način. Uz maštu i kreativnost, takve fotografije moraju poštivati određene tehničke zahtjeve: trebaju ne samo predstaviti proizvod na najefikasniji mogući način, nego i ostaviti prostora za natpise i slogan, a proporcije fotografije moraju odgovarati određenoj namjeni (plakatu, brošuri, letku, prospektu itd.).

Novinska fotografija potpuno je drukčija. Ona mora uhvatiti bit događaja koji će do publike doći putem publikacija ili televizije. Postaje dokument i kao takav prenosi poruku. Uхваćeni bi moment, stoga, trebao sadržavati bit na najistinitiji mogući način. Već smo rekli da fotograf, uz pomoć fotoaparata, može značajno izmijeniti bit događaja: npr. fotografiranje demonstracija iza linije policije može značiti da se radi o opasnoj masi koja prosvjeduje, a bilježenje istog događaja sa strane demonstranata prema policiji aludira da se radi o represivnoj sili. Sličan je primjer portretiranje nekog političara ili sportaša. Izraz lica u nekoliko se sekundi može promijeniti od tuge do sreće, od dosade do arogancije. Fotografiranjem samo jednog momenta, definirajući ga određenim tekstom pod sliku, promatraču se može ponuditi istina ili laž.

Sljedeća razina su fotografije za kalendare ili za publikacije u kulturi s dokumentarnim fotografijama (priroda, arhitektura, umjetnost, turizam...). Ovaj tip fotografije trebao bi pokazivati ljepotu samu za sebe: ljepotu pejzaža, spomenika, rada ljudskih ruku, umjetnička remek-djela, kao i svakodnevne male stvari. Ljepota je iznimno subjektivna vrijednost, ali u ovom je slučaju dovoljno da fotograf uspije, serijom fotografija, zainteresirati promatrača te mu prenijeti svoje osjećaje u trenutku stvaranja fotografije. Ne treba pretjerati u potrazi za ljepotom koja je sama sebi svrha, u formalnoj izvještačenosti, jer bi rezultat mogao biti iznimno hladan i bez duše.

Naveli smo samo neke od vizualnih i tematskih pristupa u realizaciji fotografije koje treba imati na umu prije svladavanja tehničkih pojedinosti. Za one koji žele produbiti svoje znanje o fotografiji kao izražajnom sredstvu, preporučljivo je nakon svladavanje tehnike proučiti neke od značajnijih imena u povijesti fotografije. Obratite pažnju na njihov tematski pristup (kojim područjem fotografije su se bavili), na aparaturu koju su koristili (formate fotoaparata, objektivne ...) te izražajna sredstva (kadar, svjetlo...) i njihov konačan proizvod (atmosferu na fotografiji, kako ona djeluje na promatrača...).

Portret

Goran Matošević, selo Tušina u Crnoj Gori, 2006., Nikon D70, f2.8, 1/800s, 127mm, ISO 200

Ako ste oduvijek željeli imati lijepe portrete u svojim obiteljskim albumima, a niste znali kako ih napraviti, u ovom poglavlju ćemo vam objasniti kako da do toga dođete. Današnji digitalni fotoaparati imaju razne, već programirane načine fotografiranja. To su takozvani **modovi**. Najjednostavniji način da napravite dobar portret jest da na fotoaparatu izaberete "portretni" način fotografiranja. To obično izgleda ovako ili . U tom slučaju aparat će sam odabrati najpovoljniji otvor blende i brzinu zatvarača (elemente ekspozicije), namjestiti boje idealne za nijansu kože i, ako svjetlosni uvjeti nisu dobri, automatski će uključiti bljeskalicu. Vi morate samo podesiti žarišnu daljinu objektivu ili, laički rečeno, zumirati.

Predefinirani način (mod)

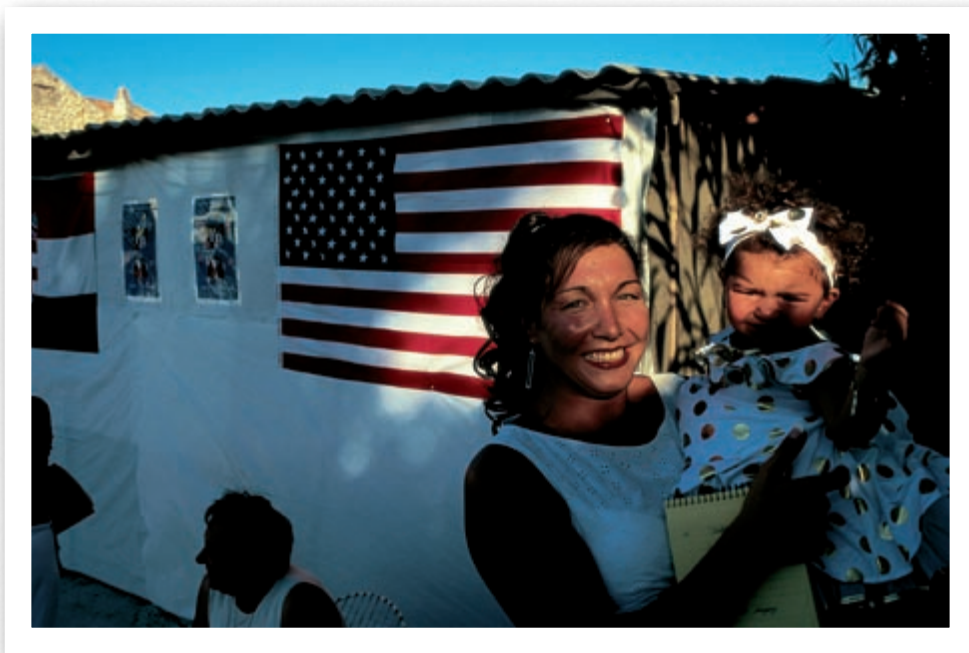
Spomenuli smo da fotoaparat sam odabire najpovoljnije elemente ekspozicije, ali što on doista radi? Zapravo, namješta unaprijed definirane postavke koje tvorcima softvera vašeg fotoaparata smatraju najboljima za određeni način snimanja. Prvo odabire najveće otvore blende "A" (npr. f2.8, f3.5 ili f4 - ovisno o vašem objektivu) kako bi dobio malo polje dubinske oštine koje pokriva samo glavu. Zatim odabire vrijeme ekspozicije ili brzinu zatvarača "S", ovisno o svjetlosnim uvjetima (npr. 1/60, 1/125 pa sve do 1/1000 ili brže). Ako svjetlosni uvjeti uz najveći otvor blende zahtijevaju dužu ekspoziciju od 1/60, aparat će automatski uključiti bljeskalicu kako bi nadoknadio svjetlo. U ovom načinu (modu) aparat nikad neće raditi na ekspoziciji sporijoj od 1/60 sekunde jer bi uslijed pokreta fotografirana osoba mogla ostati zamućena. Ovaj je način idealan za fotografiranje tzv. klasičnih portreta koji se odnose na glavu s poprsjem. Osoba u prvom planu dolaziti će bolje do izražaja zamućivanjem detalja u pozadini. To će kompoziciji dati dojam dubine. Razlika jasnoće prvog plana i zamućenosti detalja u drugom planu ili pozadini ovisi o intenzitetu svjetla u prostoriji ili na ulici. Najbolji rezultate u klasičnom portretu postići ćete udaljavanjem osobe od pozadine i korištenjem teleobjektiva.

Goran Matošević, Zagreb, 2008., Nikon D70, f4, 1/320s, 127mm, ISO 400

Trik: Ako želite napraviti formalni portret na otvorenom, tajna je u odabiru dobre pozadine. Što je pozadina jednostavnija, to bolje. Manje će skretati pozornost s osobe u prvome planu.

Ovim načinom možete fotografirati i tzv. ambijentalne ili radne portrete. U tom slučaju hvatajte kadar širokokutnim objektivom i smjestite čovjeka u prostor ili radnu okolinu.

Goran Matošević, Susak, 2003.

Bljeskalica se kod većine proizvođača u "portretnom" modu rada može namjestiti na tri načina:

1. Normalan način
2. S predbljeskom za uklanjanje efekta crvenih očiju
3. Ugašena bljeskalica

Sada znate kako aparat automatski odabire elemente ekspozicije. Sljedeći korak je da ih vi sami odredite, koristeći poluautomatski mod "A" ili manualni mod "M", naravno ako vaš aparat ima takve mogućnosti. U poluautomatskom modu "A" na vama je da odaberete otvor blende "A", dok će aparat sam, na temelju izmjerenog svjetla, postaviti odgovarajuću brzinu zatvarača "S". Kod portreta možete koristiti otvore blende f2.8, f3.5, i f4 ovisno o svjetlosnim uvjetima. Isto vrijedi i za manualni mod "M" samo što kod njega sami morate odabrati i brzinu zatvarača "S" konzultirajući svjetlomjer u aparatu.

Neobavezno: Profesionalni fotografi, kada portretiraju za naslovnice časopisa, u studiju, često koriste otvor blende f11. Na taj način dobiju veliku dubinsku oštrinu i volumen lica. U tom slučaju ne treba izdvajati portret malom dubinskom oštrinom jer se koriste neutralne pozadine, a ima i dovoljno svjetla koje se dobije umjetnom rasvjetom za otvor blende f11, a da pri tom brzine zatvarača mogu biti 1/125, 1/250 ili veće.

Brzina zatvarača koju odabire aparat u "portretnom" modu u lošijim svjetlosnim uvjetima od 1/60s prilično je rizična. Fotografije mogu biti drhtave, te je bolje raditi s većim brzinama, od barem 1/100s, kad god je to moguće. Tako će fotografije biti stabilne (mirne).

Neobavezno: Dok se fotografiralo filmom, postojalo je zlatno pravilo: kada se koristio objektiv žarišne daljine XYmm, da bi se dobile mirne fotografije, radilo bi se s brzinama od 1/XY sekunde. Dakle, kad se koristio objektiv normalne žarišne daljine od 50mm, najsporije vrijeme ekspozicije, da bi se dobila mirna slika, bilo bi 1/50 sekunde, kod teleobjektiva od 100mm to bi bila 1/100 s itd.

Formalni i neformalni portreti

Formalni portret je onaj kod kojega je osoba svjesna da je se fotografira, a kod neformalnog nije svjesna.

Kod formalnog portreta osoba gleda u fotoaparatus. On može biti klasičan (glava s ramenima) i ambijentalan (radni portret), a zajedničko im je to da osoba svjesno surađuje, a kontakt fotografa i osobe koju portretira vidljiv je i na fotografiji.

Goran Matošević, Susak, 2003.

Neformalan portret je uglavnom ambijentalan te osoba nije svjesna da je se fotografira. Iako zna da je fotograf u prostoriji, ona je zaokupljena svojim radom. Također, takav portret može biti klasičan po kadru. U klasičnom obliku najčešće prenosi određenu emociju, a u ambijentalnom nešto govori o portretiranoj osobi i njezinu radu ili načinu života. U neformalnom portretu izravan pogled u kameru nikako nije prihvatljiv.

Objektivi za portrete

Dosad se savjetovalo da kod klasičnih portreta koji obuhvaćaju glavu s poprsjem koristite teleobjektive. Ali, koji su teleobjektivi najbolji za portretnu fotografiju?

Prije nego što dobijete odgovor moramo napomenuti da se žarišne daljine teleobjektiva o kojima će biti riječi odnose na ekvivalente vezane uz analognu fotografiju s 35-milimetarskim filmom. Morat ćete se malo raspitati koji faktor preračunavanja objektiva ima vaš aparat u odnosu na aparat s 35-milimetarskim filmom, te sami preračunati. Primjerice, svi Nikonovi aparati s izmjenjivim objektivima imaju faktor preračunavanja 1.5, a Canonovi aparati s izmjenjivim objektivima faktore 1.6 i 1.3. To konkretno znači da će se Nikonov objektiv od 50 mm kod analognog fotoaparata u digitalnom ponašati kao 75 mm objektiv ($50 \text{ mm} \times 1.5 = 75 \text{ mm}$). Više o tome pročitajte u 2. poglavlju.

Većina profesionalaca koristi teleobjektive od 85 mm do 135 mm. Ovaj raspon je odabran jer te žarišne daljine objektivu daju najbolje proporcije glave te sprječavaju izobličenje lica kakvo se događa kod širokokutnih objektivu. Kod snimanja portreta omogućuju ugodnu udaljenost (3 – 4 metra) od osobe koju snimate.

Savjet: Ugodna udaljenost od 3-4 metra posebno dolazi do izražaja kada snimate nepoznatu osobu, a nemate dovoljno vremena s njom uspostaviti prisniji kontakt i opustiti je.

Trik: Teleobjektivi imaju manju dubinsku oštrinu, pa trebate biti oprezni kod izoštravanja. Nećete pogriješiti ako uvijek izoštravate na oko koje je bliže fotoaparatu.

Portret u stojećem stavu ili u prostoru možete snimati normalnim ili širokokutnim objektivima kako biste obuhvatili cijelu figuru ili prostor u kojem se osoba nalazi. Kad fotografirate širokokutnim objektivima, pazite na izobličenja koja su najvidljivija uz rubove fotografije.

Neobavezno: Neki reportažni fotografi izbjegavaju teleobjektive za portrete jer ne žele uljepšavati stvarnost. Njihov odabir za portrete ljudi na ulici često je normalni 50 mm objektiv jer je njegov vidni kut jednak onome kakav ima čovjek kad gleda jednim okom. Odabirom takvog objektivu nastoje promatraču približiti stvarne probleme ljudi s ulice, bez uljepšavanja i samodokazivanja.

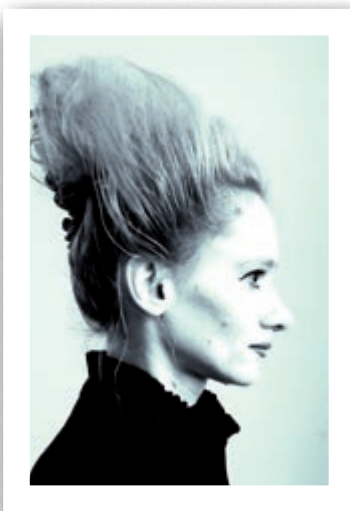
Kut snimanja

Portret se može snimiti iz tri perspektive; da se aparat postavi u visinu očiju osobe koju portretirate, odozgo i odozdo. Prema načinu snimanja može se vidjeti i fotografov stav prema osobi koju portretira. Osoba snimana odozgo bit će u inferiornijem položaju, snimana odozdo imat će superiorniji položaj, a osoba portretirana u visini očiju bit će ravnopravna. Ovisno o perspektivi pojedini dijelovi lica dolazit će više ili manje do izražaja; npr. snimanjem s povišenog položaja osobi će doći do izražaja čelo i oči, a snimanjem odozdo naglasit će se brada.

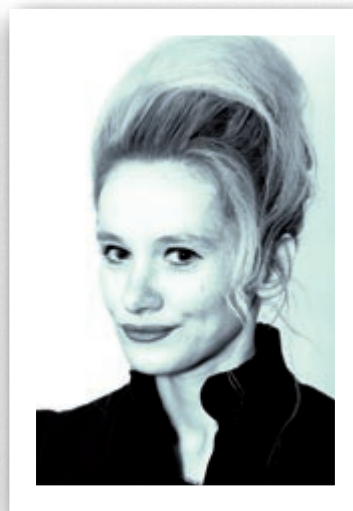
Vrste formalnog portreta:

frontalno

iz profila

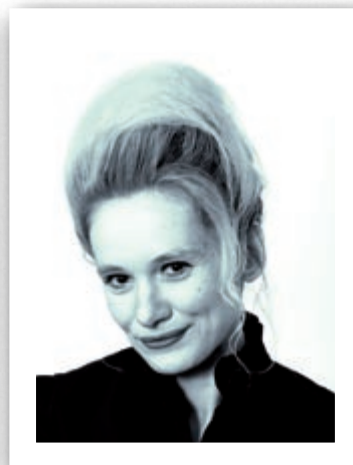
tri četvrtine

odozdo

odozgo

glava nagnuta u stranu

Promatrajte model iz različitih kutova te pokušajte razlučiti koji kut snimanja kome odgovara; primjerice, veliki će nos više doći do izražaja ako ga se snima iz tri četvrtine profila, dok će okruglo lice snimano iz istog kuta djelovati manje okruglo nego kad ga se snima frontalno.

Trik: Kod formalnih portreta postoje određena pravila kojih se možete pridržavati. Ako snimate glavu s poprsjem, držite aparat u visini očiju osobe koju portretirate, a ako snimate cijelu figuru, čučnite i postavite aparat u visinu struka. Pazite da vam os objektivna ostane horizontalna. Nemojte ga okretati prema glavi.

Savjet: Nakon što odlučite s kojom ćete žarišnom duljinom snimati portret (npr. 85mm), kut iz kojeg vam osoba koju portretirate izgleda najbolje tražite tako da se vi pomičete lijevo-desno, naprijed-natrag. Nemojte zumirati! Na takav ćete način brže i bolje razviti osjećaj zapažanja. Nakon nekog vremena uočavati ćete male razlike u pomacima koje neki portret čini boljim od drugog.

Osvjetljenje

Odabir osvjetljenja pri portretiranju jako je važan jer utječe na opću atmosferu portreta. U ovom odlomku obradit ćemo dva najčešće korištena izvora osvjetljenja - dnevno svjetlo i bljeskalicu - te njihovu kombinaciju.

Na dnevno svjetlo nailazimo u zatvorenim i otvorenim prostorima. Portret može biti osvjetljen direktnim Sunčevim svjetlom ili indirektnim (u sjeni). Fotografi uglavnom nastoje dobiti mekano indirektno svjetlo na portretima, no mi ćemo vam objasniti nekoliko tehnika kako da iskoristite direktno Sunce i dobijete dobre rezultate.

Zatvoreni prostor

U zatvorenim prostorima portret možete raditi pokraj prozora. Ako je prozor okrenut prema sjeveru, cijeli ćete dan imati indirektno raspršeno svjetlo. Primjerice, postavite osobu na prozorsko svjetlo u stojeći ili sjedeći položaj tako da joj tri četvrtine lica budu osvjetljene, a jedna četvrtina u sjeni. Isprobajte i druge kombinacije koje vam padnu na pamet, kao na primjer da pola lica bude u sjeni, a pola na svjetlu. Mogućnosti su velike. Igrajte se.

Ako je prozor okrenut prema jugu, istoku ili zapadu, te na njega dolazi direktno Sunčevo svjetlo, probajte ga omekšati tako da navučete tanke zavjese. Isto možete učiniti i bijelom plahtom ili bijelim papirom.

Goran Matošević, Milano, 2002g,

Ako vam se ne sviđaju sjene na licu, možete ih "dosvijetliti" bljeskalicom, ali mu u tom slučaju smanjite snagu za jednu, dvije ili tri ekspozicije. Isprobajte više mogućnosti dok ne nađete najbolju. Prednost digitalne fotografije u tome je što na licu mjesta možete vidjeti gdje ste pogriješili i odmah to ispraviti.

Kad u zatvorenim prostorima radite s bljeskalicom kao dominantnim svjetlom, možete ga usmjeriti prema stropu ili zidu. Tako ćete osvijetliti cijeli prostor, a ne samo prvi plan, kao pri snimanju bljeskalicom izravno usmjerenom prema osobi koju snimate.

Goran Matošević, Zagreb, 2007, Olympus C8080WZ, f2.8, 1/40s, 28mm, ISO 50

Neobavezno: U zatvorenim prostorima možete se koristiti dostupnim svjetlom. U ovom slučaju fotograf je iskoristio zraku Sunca koja se probijala kroz krošnju ispred prozora.

Otvoreni prostor

Svjetlo na otvorenom može biti: direktno Sunčevo, reflektirano od kuće ili zgrade te oblačno.

Najlošije svjetlo za snimanje portreta direktno je Sunčevo svjetlo oko podne, kada zrake padaju okomito na osobu i daju jake sjene na licu. Ako pod takvim uvjetima baš morate snimati portret, preporučljivo je da uključite bljeskalicu kojom ćete razbiti oštre sjene na licu. Najbolje portrete na direktnom Sunčevu svjetlu možete napraviti dva sata nakon izlaska Sunca i dva sata prije zalaska.

U podne, kad je Sunce jako, portret možete snimati na ulazu u zgradu gdje se svjetlo reflektira.

Za oblačna dana, kad je svjetlo raspršeno, možete snimati portrete cijeli dan. Najljepše svjetlo daju lagani bijeli oblaci koji imaju efekt soft boksa (raspršenog mekanog svjetla).

Dok je Sunce visoko na nebu, okrenite osobu da joj cijelo lice bude u vlastitoj sjeni te dodajte bljeskalicu.